

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Neovlašteno kretanje motornih zmajeva CTR-om
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	05.11.2017. godine, 13:00 UTC, CTR aerodroma
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	- Motorni zmajevi
Opis događaja:	<p>Kontrolori letenja na dužnosti su opazili dva zmaja (po izgledu i kretanju – motorni). Nastavili su pratiti njihovo kretanje uz signaliziranje ALDIS lampom, ne bi li ih upozorili na njihovo neovlašteno kretanje CTR-om ali bez uspjeha.</p> <p>Nakon otprilike 45 minuta izgubili su ih iz vida.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	<p>Zmajevi su se kretali u D klasi vazdušnog prostora, meteorološki uslovi su bili VMC i nisu imali uticaj na događaj.</p> <p>Preopterećenja kontrolora na dužnosti nije bilo, većeg broja vazduhoplova u dodjeljenoj zoni od propisanog nije bilo, kontrolor nije radio duže od propisanog radnog vremena.</p>

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Zaključci provedene istrage:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Motorni zmajevi primjećeni u kontrolnoj zoni, tačnije u području letilišta i finala za pravac RWY aerodroma. -Nije bilo plana leta niti bilo kakve najave letenja. -Motorni zmajevi nisu uspostavili vezu sa kontrolom letenja, nisu reagovali na signale ALDIS lampom, niti su vršili bilo kakvu predaju na sportskoj frekvenciji u toku monitorisanja. -Motorni zmajevi su neovlašteno koristili prostor kontrolne zone aerodroma i ugrozili bezbjednost saobraćaja. -U vrijeme neovlaštenog letenja nije bilo drugog saobraćaja, tako da nije bilo ozbiljnijih posledica. -Ukoliko se nastave ovakvi letovi može doći do ozbiljnog ugrožavanja bezbjednosti letenja (safety), pogotovo uzimajući u obzir da se ovaj let odvijao u zoni kratkog finala za ILS RWY. <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.</p>
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>3D prema ICAO-u</p> <p>Ovaj događaj nije direktno uticao na bezbjedno odvijanje vazdušne plovidbe (safety). Međutim, predstavljao je potencijalnu opasnost po bezbjednost, jer se desio u zoni kratkog finala za ILS RWY. Što se frekvencije tiče dešava se rijetko.</p>

Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	<p>Obavjestiti nadležne organe o ovom neovlaštenom letu, kako bi se pronašao način za sprječavanje sličnih događaja i ugrožavanje bezbjednosti u budućnosti.</p> <p>Kako se ovaj događaj desio iznad letilišta kontaktirati upravitelja letilišta, zbog dodatnih informacija ukoliko imaju saznanje o ovom letenju.</p> <p>Propisati način brze dojave nadležnim organima ukoliko se ovakav slučaj ponovi, radi efikasnijeg reagovanja u ovakvim situacijama i sprečavanja neželjenih posledica.</p>
Prijedlog drugih mjera:	Nema
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	Enes Mujezinović,